

Рецензія

рецензента, к. ф. н., доцента Дишкант Т. М.

на дисертаційну роботу Сунь Вея / Sun Wei

«КОГНІТИВНО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ КИТАЮ»

подану на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань В-Культура, мистецтво та гуманітарні науки

за спеціальністю В10-Філософія

1. Актуальність теми та зв'язок з науковими планами і програмами.

Життя сучасного людства зазнає все більш значних трансформацій по мірі того як техногенне середовище поширюється на всі сфери життєдіяльності соціуму, які є взаємопов'язаними. Вплив високих технологій відчувається і в побуті, і в трудовій діяльності, і в сфері освіти, актуалізуючи цифровий денний порядок дослідження їх характеру, напрямку, специфіки, ефективності, тощо. Особливий інтерес, в цьому контексті, визивають зміни, які відбуваються в освіті, оскільки вона задає образ майбутнього. Тому для конструювання освітнього простору, необхідно мати правильне розуміння ролі високих технологій, як фактору, що трансформус, насамперед, техніки мислення суб'єкта освіти і завдяки цьому вимагає корегування навчального процесу. Бурхливе розвинення високих технологій в Китаї і активне їх застосування в освіті, робить привабливим вивчення цього питання, саме в китайському освітньому просторі, багатому на фактичний матеріал, що дозволяє якісно провести компаративістський аналіз відмінностей застосування інформаційних технологій в освіті, зумовленими різницями у соціально-економічних, регіональних, культурних контекстах. Виявлені при цьому негативні і позитивні фактори та їх причини, дають можливість здійснювати вищезначене корегування максимально ефективно.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація виконувалась відповідно до наукової програми В10 «Філософія», яка була впроваджена на кафедрі філософії, факультету соціально-гуманітарних технологій НТУ «ХП».

3. Аналіз змісту дисертації. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Робота Сунь Вея є завершеною науковою роботою, містить дві анотації – українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки, список літератури і додаток.

Дисертація присвячена дослідженню впливу високих технологій на ментальні процеси в рамках освітнього простору на прикладі організації освіти в КНР.

У вступі переконливо обґрунтовано актуальність теми дослідження, чітко визначено його об'єкт, предмет, мету та завдання, основні положення новизни, а також теоретичне та практичне значення.

У першому розділі дисертації «Теоретико-методологічні основи дослідження високих технологій в освіті» з використанням порівняльно-історичного і логіко-аналітичного аналізу розглянуто становлення високих технологій в освіті. Для кращого розуміння даної проблеми на початку розділу дисертант аналізує різноманіття визначень поняття «високі технології», щоб знайти концепт, який буде найбільш повно відображати його основні характеристики. Виявлені елементи, за рахунок яких високі технології здійснюють вплив на формування нового типу суспільства. Особливу увагу приділено інформації, активне використання якої дає право характеризувати сучасне суспільство, в тому числі і як інформаційне. Все вищесказане застосовується вже конкретно для розгляду освіти, як «однієї з складових суспільства», де важливість інформаційно-комунікаційних процесів переоцінити неможливо. Констатується, що технологічні зміни також привели до змін у погляді на знання, яке проходить у своєму розвитку на основі медіатехнологій п'ять етапів. Досліджені підходи і методи, які

використовуються для аналізу високих технологій в освіті у світовій науковій літературі. Проаналізовані особливості реалізації впровадження високих технологій в освіті Китаю, однією з центральних тем якої виявилась орієнтація на політику та навчання впродовж життя.

У другому розділі «Когнітивні здібності суб'єкта освіти в умовах інтелектуальних зсувів людства» увагу дисертанта сконцентровано на аналізі залежності змісту і характеру мислення людини від розвитку технологій, який розглядається в перспективі інтелектуальних революцій, які відбувалися протягом еволюції людства. Доведено, що на зміну цивілізації пам'яті і цивілізації книги йде новий тип електронної культури, створюючи свою онтологію, яка потребує адекватного їй типу мислення – певна лінійна техніка (логіка) мислення витісняється нелінійною. Автором надана класифікація моделей типів нелінійного мислення, які оформилися на ґрунті використання високих технологій в освіті. На основі розгляду діяльності мислення, яке було здійснено за допомогою аналізу пізнавальних операцій, з яких воно складається та аналізу панівних теорій навчання, підтверджена актуальність використання високих технологій в освіті. По основним позиціям - активне і пасивне використання технологій, територіальний показник, здатність до постійного освоєння нових технологій, як з боку викладачів, так і з боку студентів - розглянутий стан освіти в Китаї, виявлені чинники гальмування впровадження високих технологій в освітньому процесі та запропоновані висновки-рекомендації.

В третьому розділі «Трансформації когнітивно-методологічного характеру за умов використання високих технологій в освітньому процесі» показаний вплив інформаційних технологій на інтелектуальні трансформації у сучасному світі, який обумовлює певну нову організацію освітнього процесу. Розглянуто як змінюються механізми отримання знань з точки зору таких складових пізнання, як пояснення, розуміння, рефлексія, зберігання інформації. Доведено зростання метакогнітивних навичок осіб, задіяних в освітньому процесі. Дисертантом запропоновані моделі навчання, які є

результатом систематизації існуючого матеріалу із додаванням авторських розробок і зумовлені новими формами навчання, що зазнали трансформацію в освіті під впливом застосування високих технологій.

Висновки, сформульовані у роботі, висвітлюють результати дослідження як вирішення висунутих в дисертації завдань.

Висновки до розділів та за результатами роботи сформульовані чітко та відповідають змісту дисертаційної роботи.

Список літератури містить усі необхідні для проведення даного дослідження джерела: автор залучає до дослідження актуальну як китайську, так і західну літературу з обраної проблематики.

Додаток містить список публікацій здобувача - наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати.

4. Наукова новизна одержаних результатів

Дисертація містить наукову новизну, з найбільш суттєвих доробок роботи можна назвати:

- вперше обґрунтована необхідність концептуалізації і проаналізована логіка генезису поняття «високі технології в освіті» як філософської категорії;

- досліджені основні засади трансформації методів навчання учнів за умов використання високих технологій;

- запропоновано нові моделі навчання, які можуть посилити ефективність викладання;

- розглянуті особливості процесу введення в освітню практику Китаю нових форм і моделей навчання пов'язаних з використанням високих технологій;

- поглиблений концептуально-понятійний апарат пояснення організації сучасного освітнього простору Китаю .

5. Достовірність отриманих результатів та висновків

Достовірність отриманих результатів зумовлено поставленими метою та завданнями, а також використанням відповідної методології дослідження.

Крім того, достовірність заявлених положень обґрунтовується комплексним підходом у вивченні визначеного об'єкта, що також зумовлює і низку певних методів, які були використані в процесі дослідження.

6. Практична цінність одержаних результатів та рекомендації щодо їх подальшого використання

Дослідження має достатню практичну цінність: у освітньо-педагогічному середовищі результати, отримані дисертантом, можуть бути використаними для підготовки викладання курсів з філософії освіти, філософії високих технологій, філософії когнітивних наук. Вони можуть також виступати як певне керівництво для вибудування освітньої політики урядовими департаментами КНР.

7. Оформлення дисертації, дотримання вимог академічної доброчесності та повнота викладення наукових положень та результатів в опублікованих працях

Дисертація виконана з дотримання вимог академічної доброчесності, отримані результати дають підстави говорити про оригінальність роботи. У тексті містяться авторські ідеї, і не виявлено використання ідей інших науковців без посилання на їх роботи. Основні ідеї автора та результати дослідження викладено у одноосібній монографії, чотирьох фахових статтях, восьми закордонних статтях, а також в 22 міжнародних та українських конференціях, де була проведена апробація ідей.

8. Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи

1. Технологічний прогрес не завжди означає поліпшення людського досвіду. Автоматизовані системи можуть прискорювати процеси, але вони не можуть створювати якісний емоційний зв'язок з іншими людьми. На мій погляд, в дисертації не врахована, достатнім чином, значущість емоційної складової для посилення когнітивного потенціалу в процесі здобуття освіти і як наслідок, не приділяється достатньої уваги аналізу трансформації емоційно-чуттєвої сфери у суб'єкта освіти.

2. Описуючи стратегії навчання, за допомогою взаємодії з ChatGPT, бажано було б для об'єктивності розгляду розкрити і можливі негативні наслідки забезпечення навчання таким способом, які виникають через «галюцинації» в GPT-чатах, коли модель ШІ генерує неправдиву або вигадану інформацію, представляючи її як правду, що виявляється у вигляді невірних фактів, вигаданих цитат, які звучать переконливо, але не мають реальної основи.
3. Також у роботі спостерігаються певні стилістичні помилки та пунктуаційні огріхи, які в цілому, проте, не впливають на зміст.

Проте, наведені зауваження не заперечують теоретичної та практичної цінності проведеного дисертаційного дослідження і мають радше рекомендаційний характер. Усі положення дисертації, її висновки та результати містять ознаки оригінальності й новизни та відкривають подальші дослідницькі перспективи за означеним напрямом.

9. Висновки:

Дисертаційна робота Сунь Вея є завершеною науково-дослідною роботою, яка містить науково-обґрунтовані результати, має наукову новизну та дає перспективи подальших досліджень. Тема дослідження відповідає галузі знань В – «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» та спеціальності В10 – «Філософія». Отже, враховуючи актуальність теми, отримані результати та певну практичну значущість вважаю, що дисертаційна робота Сунь Вея «Когнітивно-методологічний потенціал високих технологій в освіті Китаю» відповідає вимогам 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціальної вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 та вимогам до оформлення дисертації МОН України від 12.01.2017 № 40, а сам автор, Сунь Вей, заслуговує присудження йому наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності В10 «Філософія».

Рецензент – кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії Національного
Технічного Університету «Харківський
Політехнічний Інститут»

Підпис Тетяна ДИШКАНТ

АСВІДЧУЮ:

ЧЕНОЇЙ СЕКРЕТАР

НАЦІОНАЛЬНОГО-ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

24 грудня 2025